Katja Tiilikainen, Venla
Voutilainen, Iina Älli 22.9.2021

Kehityspolitiikan ylivaalikautinen selonteko

Kehityspolitiikka on keskeinen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja sen perustana on kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030. Päämääränä on kansainvälisesti sovitusti köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen. Ylivaalikautisen selonteon tarkoituksena on linjata Suomen toimintaa ja tavoitteita kehityspolitiikassa ja vahvistaa sen pitkäjänteisyyttä periaatteiden, arvojen ja tavoitteiden näkökulmasta. Selonteko perustuu hallitusohjelman kirjaukseen laatia Suomelle kehityspolitiikan politiikkajohdonmukaisuutta ja vaikuttavuutta edistävät ylivaalikautiset periaatteet.

Selonteon valmistuminen osuu kriittiseen hetkeen. Koronapandemia uhkaa jo saavutettuja kehitystuloksia sekä kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden kato, väestökehitys ja epätasa-arvon lisääntyminen ovat globaalilla tasolla olennaisia ratkottavia asioita. Kaikkien maiden ja kansakuntien tulevaisuus on entistä riippuvaisempi kansainvälisen yhteisön kyvystä ratkaista yhdessä suuren mittakaavan kysymyksiä.

Kehityspolitiikan tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden kannalta selonteon turvaama pitkäjänteisyys ja Suomen vahvuusaloille keskittyminen on tärkeää. Ylivaalikautisessa selonteossa määritellään Suomelle viisi päätavoitealuetta: 1) naisten ja tyttöjen oikeudet, 2) koulutus, 3) kestävä talous ja ihmisarvoinen työ, 4) rauhanomaiset, demokraattiset yhteiskunnat ja 5) ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuus sekä luonnonvarojen kestävä hallinta ja käyttö.

Naisten ja tyttöjen oikeuksissa keskeisiä teemoja ovat mm. seksuaali- ja lisääntymisterveys- ja oikeudet (SRHR), naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan ehkäiseminen ja eliminoiminen, koulutus, poliittinen ja taloudellinen osallistuminen sekä naiset, rauha ja turvallisuus. Työtä tehdään esim. vaikuttamalla lainsäädäntöön ja politiikkaan kehittyvissä maissa sekä globaalilla vaikuttamistyöllä. Onnistuminen edellyttää miesten ja poikien osallistumista. Suomi on YK:n tasa-arvojärjestö UN Womenin suurin yleistukija.

Suomi tukee naisten ja tyttöjen oikeuksia erityisesti tukemalla seksuaali- ja lisääntymisterveyttä ja -oikeuksia. SRHR-palveluiden saatavuus ja laatu ovat keskeisiä köyhyyden vähentämiseksi sekä naisten ja lasten aseman ja terveyden parantamiseksi. Koronapandemian aikana äitiys- ja neuvolapalvelut ovat vähentyneet 10 prosentilla, minkä arvioidaan johtavan lapsi- ja äitikuolleisuuden merkittävään kasvuun. Suomen pitkäkestoisen tuen ansiosta YK:n Väestörahasto UNFPA on pystynyt pandemiasta huolimatta takaamaan SRHR-palveluja kehittyvissä maissa.

Kestävä talous ja ihmisarvoinen työ on toinen Suomen päätavoitealue. Varmistamalla ihmisarvoisen työ yhä useammalle vähennetään köyhyyttä ja epätasa-arvoa sekä luodaan edellytyksiä parempaan tulevaisuuteen. Tätä voidaan edistää yhteisillä kehittämällä talouksia kestävällä tavalla, takaamalla edellytykset yksityisen sektorin vastuulliselle toiminnalle ja kasvulle sekä yhteisillä, reiluilla kansainvälisillä pelisäännöillä. Suomi toimii suoraan kehittyvien maiden ihmisten, yritysten ja hallintojen kanssa sekä vaikuttamalla

kansainväliseen sääntelyyn edistääkseen kestävää taloutta ja ihmisarvoista työtä. Suomi edistää innovaatioiden ja digitalisaation hyödyntämistä kestävän kehityksen ratkaisuissa.

Suomi edistää kehityspolitiikassaan ja kaikessa kehitysyhteistyössään läpileikkaavina tavoitteina sukupuolten tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta (erit. vammaisten henkilöiden oikeudet), ilmastokestävää ja vähäpäästöistä kehitystä sekä ympäristön suojelua painottaen luonnon monimuotoisuuden turvaamista. Tavoitteita edistetään sekä valtavirtaistamalla että erityistoimin (kohdennettu rahoitus). Tärkeää on varmistaa, ettei kehitysyhteistyöstä aiheudu haittaa ihmisoikeuksien tai läpileikkaavien tavoitteiden toteutumiselle, eli ns. *do no harm* -periaatteen täyttyminen. Tavoitteena on, että vaiheittain uusista hankkeista 85 prosenttia sisältää sukupuolten välistä tasa-arvoa edistäviä tavoitteita hallitusohjelman ja EU:n linjauksien mukaisesti. Kehitysyhteistyöhön osallistuvilta yrityksiltä edellytetään yritysvastuun periaatteiden noudattamista ja ihmisoikeuksien kunnioittamista.

Kaikista kehitysyhteistyön tuloksista, ml. tasa-arvotyön tulokset, raportoidaan hallituskausittain julkaistavassa tulosraportissa. Seuraava Suomen kehityspolitiikan tulosraportti julkaistaan vuonna 2022.